

**РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
ЧЕРЕМШАНСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
СОВЕТ КУТЕМИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ**

ул. Клубная, д. 1а, с. Кутема,
Черемшанский район, 423112

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИРМЕШЭН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КҮТЭМЭ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ**

Клуб урамы, 1- нчे «а» йорт, Күтэмэ
авылы,
Чирмешэн районы, 423112

тел./факс +8(84396)
4-30-88

email:Kut.Cmn2@tatar.ru

№ 50

18.02.2022 ел

**Татарстан Республикасы
Чирмешэн муниципаль районы
Күтэмэ авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ**

Татарстан Республикасы Чирмешэн
муниципаль районы Күтэмэ авыл жирлеге
территориясендэ төзеклэндерү өлкэсендэ
муниципаль контрольне гамэлгэ аширу
турында

«Россия Федерациясендэ жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 6 октябрендэгэ 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендэ
дэүлэт контроле (кузэтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31
июлендэгэ 248-ФЗ номерлы федераль законнар, Татарстан Республикасы Чирмешэн
муниципаль районы Күтэмэ авыл жирлеге Уставы нигезендэ Татарстан
Республикасы Чирмешэн муниципаль районы Күтэмэ авыл жирлеге Советы **КАРАР
ИТТЕ:**

1. Расларга (кушымта итеп бирелә):

- Татарстан Республикасы Чирмешэн муниципаль районы Күтэмэ авыл
жирлеге территориисендэ төзеклэндерү өлкэсендэ муниципаль контроль турында
нигезләмә;
- Төзеклэндерү өлкэсендэ муниципаль контрольне гамэлгэ аширу
кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләплэрне бозу риск индикаторлары
исемлеге;
- Төзеклэндерү өлкэсендэ муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре һәм
аның максатчан әһәмияте, төзеклэндерү өлкэсендэ муниципаль контроль очен
индикатив күрсәткечләр.

2. Өлгө каарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълуматының рәсми
порталында бастырып чыгарырга (pravo.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы
Чирмешэн муниципаль районының рәсми сайтында Интернет мәгълумат-
телекоммуникация чөлтәрендә урнаштырырга.

4. Әлеге каарның гамәлдә булуы 2022 елның 1 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә қагыла дип билгеләргә.

5. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз жаваплылығымда калдырам.

Күтәмә авыл жирлеге
башлыгы, Совет рәисе

Хәйруллин С.Н.

РАСЛАНГАН

Татарстан Республикасы

Чирмешэн муниципаль районы

Күтәмә авыл жирлеге Советының 2022
елның 18 февралендәге 50 номерлы
каары белән

Татарстан Республикасы Чирмешэн муниципаль районы Күтәмә авыл жирлегендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында НИГЕЗЛӘМӘ

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Чирмешэн муниципаль районының Күтәмә авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – муниципаль контроль).

1.2. Муниципаль контроль предметы булып тора:

Татарстан Республикасы Чирмешэн муниципаль районы Күтәмә авыл жирлеге Советының 2022 елның 18 февралендәге 50 номерлы каары белән расланган Татарстан Республикасы Чирмешэн муниципаль районы Күтәмә авыл жирлеге (алга таба - авыл жирлеге) территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) белән билгеләнгән мәжбүри таләпләрнен, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнен инвалидлар өчен үтемлелеген тәэмин итүгә карата таләпләрнен гражданнар һәм оешмалар (алга таба – контрольдә тотылучы затлар) тарафыннан үтәлеше, Күтәмә авыл жирлегендә территорияне Кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүне оештыру;

тишерү чарапары нәтиҗәләре буенча кабул ителә торган каарларның үтәлеше.

Муниципаль контроль предметына гамәлдәге законнар нигезендә дәүләт контроленен (кузәтчелегенен), муниципаль контрольнең башка төрләре предметына керә торган Кагыйдәләр белән билгеләнгән мәжбүри таләпләр керми.

1.3. Муниципаль контроль объектлары (алга таба – контроль объекты) булып тора:

Күтәмә авыл жирлеге территориясен төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотылучы затларның эшчәнлеге, гамәлләре (гамәл кылмаулары), аларның кысаларында мәжбүри таләпләр үтәлөргә тиеш, шул исәптән эшчәнлек алыш баручы, эш-гамәлләр (гамәл кылмау) башкаручы контрольдә тотылучы затларга карата куелганныры;

контрольдә тотылучы затларның эшчәнлеге нәтиҗәләре, шул исәптән мәжбүри таләпләр куела торган эш һәм хезмәт курсетүләр;

контрольдә тотыла торған затлар тарафыннан файдаланыла торған һәм төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләр куела торған биналар, төзелешләр, корылмалар, территорияләр, шул исәптән жир кишәрлекләре, предметлар һәм башка объектлар.

1.4. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне булдыру юлы белән башкарыла:

контроль чараларның бердәм реестры;

судка кадәр шикаять бирү мәгълүмат системасы (дәүләт мәгълүмат системасының ярдәмче системалары);

дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларын ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән гамәлгә ашыру.

«Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның (алга таба – 248-ФЗ номерлы Федераль закон) 16 статьясындагы 2 өлеше һәм 17 статьясындагы 5 өлеше нигезендә контроль орган тарафыннан мәгълүмат системасын қулланып контроль объектларын исәпкә алу алыш барыла.

1.5. Муниципаль контроль Күтәмә авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба-контроль орган) тарафыннан башкарыла.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру Күтәмә авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенә йөкләнә.

1.6. Контроль орган исеменнән муниципаль контрольне түбәндәге вазыйфаи затлар башкарырга хокуклы:

1) Контроль органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары);

2) әлеге Нигезләмә, вазыйфаи регламент яисә вазыйфаи инструкция нигезендә вазыйфаи вазыйфаларына муниципаль контроль тәре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткәрү кергән Контроль органның вазыйфаи заты (алга таба – инспектор).

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле контроль органының вазыйфаи затлары исемлеге әлеге Нигезләмәнен 1 нче күшымтасында билгеләнгән.

Тикшерү органы житәкчесе, житәкчे урынбасары (алга таба – контроль органының вәкаләтле вазыйфаи затлары) контроль чарасын үткәрү турында карар кабул итүгә вәкаләтле Контроль органының вазыйфаи затлары булып тора.

1.7. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары.

1.7.1. Инспектор бурычлы:

1) Россия Федерациясе законнарын, контрольлек итүче затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

2) Россия Федерациясе законнары нигезендә мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм булдырмау буенча бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулы күләмдә гамәлгә ашыру;

3) закон нигезендә һәм аларның билгеләнеше нигезендә бары тик хезмәт вазыйфаларын башкарганда гына һәм тиешле мәгълүмат контроль чаралар бердәм реестрында булган очракта гына контроль чаралар үткәрергә һәм контроль гамәлләр башкарырга, ә контрольдә торучы затлар белән үзара хезмәттәшлек очрагында,

хезмәт таныклыгын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәткәндә генә мондый чараларны үткәрергә һәм мондый гамәлләр башкарырга;

4) тикшерү чараларын үткәргәндә дин тотучыларга, башка дини йолаларга һәм тантаналарга карата ихтирамсызлык күренешен булдырмаска, аларны үткәрүгә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның эчке билгеләнешләрен бозмаска;

5) контрольдә тотылучы затларның, аларның вәкилләренең, ә контрольдә тотылучы затларның, аларның вәкилләренең ризалыгы белән Татарстан Республикасында эшкуарларның хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкаләтле вәкилнең яисә аның иҗтимагый вәкилләренең, Татарстан Республикасында эшкуарларның хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең тикшерү чараларын үткәргәндә булуына комачауламаска (контроль органнарның контрольдә торучы затлар белән үзара хезмәттәшлеге таләп ителми торган контроль чаралардан тыш) һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законда һәм әлеге Нигезләмәнен 3.4 бүлекчәсе белән каралган очракларда консультация бирергә;

6) контрольдә торучы затларга, аларның контроль чараларын уздырганда катнашучы вәкилләренә муниципаль контроль предметына караган мәгълүмат һәм документлар, шул исәптән, әгәр мондый килештерү 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган булса, прокуратура органнары тарафыннан контроль чараны үткәрүне килештерү турында белешмәләр бирергә;

7) контрольдә торучы затларны, аларның вәкилләрен тикшерү чаралары һәм тикшерү чаралар предметына караган контроль гамәлләр нәтиҗәләре белән таныштыру;

8) контрольдә тотылучы затларны, аларның вәкилләрен ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чарасы предметына караган мәгълүмат һәм (яки) документлар белән таныштыру;

9) ачыкланган бозулар фактлары буенча күрелә торган чараларны билгеләгәндә ачыкланган бозуларның авырлыгы, аларның закон белән саклана торган кыйммәтләр өчен потенциаль куркынычларына туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотылучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен нигезсез чикләүне, аларның мөлкәтенә хокуксыз зыянны (заарны) булдырмаска;

10) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять белдергәндә үз гамәлләренең нигезле булуын расларга;

11) контроль чаралар үткәрү һәм контроль гамәлләр кылу срокларын Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән үтәү;

12) тикшерүче затлардан Россия Федерациясе законнарында каралмаган яисә дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган документлар һәм башка белешмәләр таләп итмәскә.

1.7.2. Тикшерү чарасын үткәргән вакытта инспектор үз вәкаләтләре чикләрендә һәм үткәрелә торган контроль гамәлләр күләмендә хокуклы:

1) хезмәт таныклыгын күрсәткәндә һәм контроль чара үткәрү турында контроль орган каары белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә, федераль законнарда башкача каралмаган булса, житештерү объектларында булу (карау)totкарлыксыз;

2) мәжбүри таләплөрне үтәүгә кагылышлы барлық документлар, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә дәүләт, хезмәт, коммерция яки закон тарафыннан саклана торған башка серләрне үз эченә алған документлар белән танышу;

3) контрольдә тотылучы затлардан, шул исәптән контрольдә тотылучы оешмаларның житәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән контроль чараптар үткәргендә ачыкланган мәжбүри таләплөрне бозу фактлары буенча язмача анлатмалар бирүне, шулай ук күчереп алу, фото- һәм видеога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итү;

4) техник документлар, электрон мәгълүматлар базалары, контрольдә тотылучы затларның контроль чарасы предметына һәм күләменә караган өлешендә мәгълүмат системалары белән танышу;

5) контрольдә тотылучы зат тарафыннан контроль чараптар үткәргендә соралған документларны һәм материалларны тапшырмау яки вакытында тапшырмау, вазыйфаи затларны һәм (яки) контрольдә тотучы зат хезмәткәрләрен сораштыру үткәрү мөмкин булмавы, бинага керү мөмкинлеген чикләү, контроль чараны гамәлгә ашыру буенча башка чараптарга комачаулау фактлары буенча актлар төзү;

6) контрольдә торучы затларга мәжбүри таләплөрне бозуларны булдырмау һәм куркынычсызлыкны тәэмин итү буенча күрсәтмәләр бирергә, контрольдә торучы затлар тарафыннан ачыкланган мәжбүри таләплөрне бозуларны бетерү турында һәм бозылган нигезләмәне торғызу турында каарлар кабул итәргә;

7) «Полиция турында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, инспекторга каршы тору яисә куркыныч янаган очракларда полиция органнарына ярдәм сорап мөрәҗәгать итәргә;

8) контроль төрлөре турында федераль законнарда каарлган башка гамәлләр кылышы.

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру белән бәйле мөнәсәбәтләргә 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.9. Контроль органның вазыйфаи затлары һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм кабул ителә торған каарлар турында контрольдә торучы затларга хәбәр итү контролльек (кузәтчелек) чарапарның бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм каарлар турында мәгълүматларны урнаштыру, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен файдаланыла торған мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итә торған инфраструктура аша контрольдә торучы затларга житкерү юлы белән хәл ителә, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да.

2. Зыян (зарар) китеүрү куркынычы категориясе

2.1. Муниципаль контроль профилактик чарапарны һәм контроль чарапарны сайлап алуны, аларның эчтәлеген (шул исәптән тикшерелә торған мәжбүри

таләпләрнең қуләме), интенсивлыгын һәм нәтиҗәләрен билгели торган зыян (зарар) китерү куркынычы белән идарә итү нигезендә гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта Контроль орган тарафыннан зыян (зарар) китерү куркынычын бәяләү һәм идарә итү өчен файдаланыла торган белешмәләргә мониторинг (жыю, эшкәртү, анализ һәм исәпкә алу) дайими рәвештә үткәрелә.

2.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычы белән идарә итү максатларында контроль объектлары зыян (зыян) китерүнен (алга таба – риск категориясенә) түбәндәгә риск категорияләренең берсенә кертелергә мөмкин:

- шактый куркыныч;
- урта куркыныч;
- уртача куркыныч;
- түбән куркыныч.

2.3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын хәвеф-хәтәр категориясенә керту критерийлары әлеге Нигезләмәнен 2 нче күшымтасы белән билгеләнгән.

2.4. Контроль объектын рискның бер категориясенә керту аның характеристикаларын расланган риск критерийлары белән чагыштыру нигезендә Контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы - контроль объекты параметрларына туры килүе яки читләшүе, алар үзләре мәжбүри таләпләрне бозмый, ләкин югары дәрәҗәдә ихтималлык белән мондый бозулар һәм закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы булуын раслый.

2.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу риск индикаторлары исемлеге Совет каары белән раслана.

2.6. Контроль объекты билгеле бер риск категориясенә кертелмәгән очракта, ул түбән риск категориясенә кертелгән дип санала.

2.7. Контроль орган контроль объектының хәвеф-хәтәр чыгу куркынычының башка категориясе критерийларына туры килүе турында йә хәвеф-хәтәр критерийларын үзгәртү турында белешмәләр кергән көннән алыш биш эш көне эчендә контроль объекты риски категориясен үзгәртү турында каар кабул итә.

3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чаралар төрләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контроль орган түбәндәгә профилактик чаралар үткәрә:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтүне игълан итү;
- 4) консультация;
- 5) профилактик визит.

3.1. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотылучы һәм башка кызыксынган затларга мәгълүмат бирү

3.1.1. Контроль орган контролльдә торучы һәм башка кызыксынган затларга Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районның рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә, массакүләм мәгълүмат чараларында, контролльдә тотылучы затларның шәхси кабинетлары аша, дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча түбәндәге мәгълүматны бирүне гамәлгә ашыра:

- 1) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны җайга салучы норматив хокукый актлар текстлары;
- 2) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны җайга салучы норматив хокукый актларга кертелгән үзгәрешләр турында белешмәләр;
- 3) мәжбүри таләпләргә ия булган әлеге актларның структур берәмлекләрен күрсәтеп, аларны бәяләү контроль предметы булып торган норматив хокукый актлар исемлеге, шулай ук мәжбүри таләпләрне бозганда қулланыла торган жаваплылык чаралары турындагы мәгълүмат гамәлдәге редакциядәге текстлар белән;
- 4) үз-үзене тикшерү өчен қулланырга рөхсәт итүче форматта расланган тикшерү кәгазыләре;
- 5) мәжбүри таләпләрне үтәү буенча житәкчелек;
- 6) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге, контроль объектларын риск категорияләренә керту тәртибе;
- 7) риск категориясен күрсәтеп, ел саен үткәрелә торган контроль чаралар планын формалаштыру қысаларында исәпкә алына торган контроль объектлары исемлеге;
- 8) зыян китечү куркынычын профилактикалау программыны һәм контроль орган тарафыннан планлы тикшерү чаралары үткәрү планы (мондый чаралар үткәргәндә);
- 9) контроль орган тарафыннан контролльдә торучы заттан соратып алына торган белешмәләрнең тулы исемлеге;
- 10) мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча консультацияләр алу ысууллары турында белешмәләр;
- 11) контроль орган тарафыннан контролльдә тотылучы затларның намуслылыгын стимуллаштыру чараларын қуллану турында белешмәләр;
- 12) контроль орган каарларына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр шикаять бирү тәртибе турында белешмәләр;
- 13) контроль органның хокук қуллану практикасын гомумиләштерү нәтиҗәләре булган докладлар;
- 14) муниципаль контроль турында докладлар;
- 15) үз-үзене тикшерү ысууллары һәм процедурасы турында мәгълүмат (булганда), шул исәптән үз-үзене тикшерү уздыру һәм мәжбүри таләпләрне үтәү декларациясен әзерләү буенча методик тәкъдимнәр һәм контролльдә торучы затлар тарафыннан бирелгән мәжбүри таләпләрне үтәү декларацияләре турында мәгълүмат;
- 16) Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда һәм (яки) зыян китечү куркынычларын профилактикалау программаларында каралган башка белешмәләр.

3.1.2. Контроль орган әлеге мәгълүматларны актуаль хәлдә тотарга тиеш.

3.2. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү

3.2.1. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү контроль орган тарафыннан елга 1 тапкыр үткәрелә һәм түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән:

1) Контроль орган һәм аның вазыйфаи затлары тарафыннан муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен, мәжбүри таләпләрне куллануга бердәй якын килүне тәэммин итү;

2) күрсәтелгән бозулар барлықка килүгә ярдәм итүче мәжбүри таләпләрне, сәбәпләрне, факторларны һәм шартларны типик бозуларны ачыклау;

3) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү очракларын анализлау, зыян (зарар) китерүнен ышынан һәм риск факторларын ачыклау;

4) мәжбүри таләпләрне актуальләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү;

5) дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарына үзгәрешләр керту турында тәкъдимнәр әзерләү.

3.2.2. Күтәмә авыл жирлеген төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның хокук куллану практикасын гомумиләштерү үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтижәләре турында мәгълүматларны жыю һәм анализлау юлы белән Контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.2.3. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре буенча, Контроль орган хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган доклад әзерли.

3.2.4. Хокук куллану практикасы турында доклад авыл жирлеге башкарма комитеты җитәкчесе карапы белән раслана һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районның «Интернет» мәгълүмат-телеинформация чөлтәрендәге рәсми сайтында cheremshan.tatatrstan.ru хисап елыннан соң килүче елның 1 марта иннан да соңга калмыйча урнаштырыла.

3.3. Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү

3.3.1. Контроль орган мәжбүри таләпләрне бозулар әзерләнүе турында яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудыруы турында расланган белешмәләр булмаганда, контрольдә тотыла торган затка мәжбүри таләпләрне бозуның ярамавы турында кисәтү белдерә (алга таба - кисәтү) һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэммин итү буенча чаралар күрергә тәкъдим итә.

3.3.2. Кисәтү Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 31.03.2021 ел, № 151 «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» боерыгы белән расланган форма буенча рәсмиләштерелә.

3.3.3. Контрольдә торучы зат кисәтү алган көннән соң ун эш көне эчендә Контроль органга кисәтүгә карата каршылык бирергә хокуклы.

3.3.4. Каршылыкта булырга тиеш:

1) каршы килү жибәрелә торган контроль орган исеме;

2) шәхси эшмәкәр яки гражданиның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңғысы – булган очракта), шулай ук элемтә өчен телефон номеры (номерлары), электрон почта адресы (булган очракта) һәм контрольдә торучы затка җавап жибәрелергә тиешле почта адресы;

3) кисәтү датасы һәм номеры;

4) контрольдә тотыла торган затның игълан ителгән кисәтүләр белән килешмәвендигезләүче дәлилләр;

5) контрольдә тотыла торган зат кисәтү алу датасын;

6) шәхси имза һәм дата;

7) салым түләүченең – юридик затның, шәхси эшкуарның идентификация номеры;

8) паспорт яки шәхесне раслаучы башка документның сериясе һәм номеры, яшәү урыны адресы (гражданнар өчен).

3.3.5. Контроль органга ризасызылыштар контрольдә торучы зат тарафыннан кәгазьдә почта жибәрүе яисә гади электрон имза яисә көчәйтелгән электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда, кисәтүдә күрсәтелгән Контроль органның электрон почта адресына яисә кисәтүдә күрсәтелгән башка ысууллар белән жибәрелә.

3.3.6. Кирәк була калса, контрольдә тотылучы зат тиешле документларны яисә аларның таныкландыру күчермәләрен үз дәлилләрен раслау өчен ризасызылышка куша.

3.3.6. Контроль орган аны алганнын соң унбиш эш көне эчендә кисәтүгә карата каршылыкны карый.

3.3.7. Каршылыкны карау нәтижәләре буенча Контроль орган түбәндәгә карарларның берсен кабул итә:

1) кисәтүне бетерү рәвешендә ризасызылыштың канәгатьләндерә;

2) баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, ризасызылыштың канәгатьләндерүдән баш тарта.

3.3.8. Контроль орган кисәтүгә карата ризасызылыш белдерелгән көннән соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча каршы килү нәтижәләре турында контрольдә тотыла торган затка хәбәр итә.

3.3.9. Шул ук нигезләр буенча ризасызылыштың кабат юнәлеше рөхсәт ителми.

3.3.10. Контроль орган мәжбүри таләпләрне бозуга юл куелмау турында игълан ителгән кисәтүләрне исәпкә ала һәм башка профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткәрү өчен тиешле мәгълүматларны куллана.

3.4. Консультация

3.4.1. Контрольдә тотучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультация бирү муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр буенча гамәлгә ашырыла:

1) контроль чаралар үткәрү тәртибе;

2) контроль чаралар үткөрү ешлыгы;

3) контроль чаралар нәтижәләре буенча каарлар кабул итү тәртибе;

4) тикшерү органы каарларына шикаятын бирү тәртибе.

3.4.2. Инспекторлар контрольдә торучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультацияләр бирә:

1) телефон аша телдән аңлатмалар рәвешендә, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итүдә яки профилактик чара, контроль чара уздыру барышында;

2) рәсми сайтта Контроль органының вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан имзланган контрольдә тотылучы затларның һәм аларның вәкилләренең бертиллес мәрәжәгатьләре (10нан артык мәрәжәгать) буенча язма аңлатма урнаштыру юлы белән.

3.4.3. Инспекторлар тарафыннан һәр мәрәжәгать итүченең шәхси кабул итүндә шәхси консультацияләр 10 минуттан артмаска тиеш.

Телефон аша сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш.

3.4.4. Контроль орган контрольлек итүче затларга һәм аларның вәкилләренә телдән консультация бирү мәсьәләләре буенча язма рәвештә мәгълүмат бирми.

3.4.5. Язма рәвештә консультация тикшерү органының вазыйфаи заты тарафыннан түбәндәгө очракларда башкарыла:

а) контрольдә торучы зат тарафыннан консультация бирү мәсьәләләре буенча язма жавап бирү турында язма запрос тәкъдим ителде;

б) консультация вакытында куелган сорауларга жавап бирү мөмкин түгел;

в) куелган сорауларга жавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

3.4.6. Контрольдә торучы зат «Россия Федерациясе граждандары мәрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маенданы 59-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән срокларда язма жавап бирү турында запрос жибәрергә хокуклы.

3.4.7. Контроль орган үткәрелгән консультацияләр исәбен алып бара.

3.5. Профилактик визит

3.5.1. Профилактик визит инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик әңгәмә рәвешендә йә видео-конференц-элемтәдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактик визит барышында контрольдә торучы зат үз эшчәнлегенә йә үз карамагынданын контролль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, аларның риск критерийларына туры килүе, нигезләр һәм риск категориясен киметүнен тәкъдим ителә торган ысууллары, шулай ук контроль объектына карата үткәрелә торган контроль чараларының төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында, аларны тиешле риск категориясенә кертүдән чыгып мәгълүмат бирә.

3.5.2. Профилактика визитын үткәргәндә контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китеүгә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыян (зарар) китерелүе ачыкланса, Контроль органының вазыйфаи заты бу хакта кичекмәстән тикшерү органы житәкчесенә

ұткәрелгән профилактик визит түрында хисап рәвешендә контроль чаралар ұткәрү түрында карап кабул итү өчен мәгълүмат жибәрә.

3.5.3. Мәжбүри профилактик визит төзекләндеру өлкәсендәге законнарның мәжбүри таләпләрен үтәу белән бәйле эшчәнлекне тормышка ашыруга керешүче контрольдә тотылучы затларга карата, мондый эшчәнлек башланганнан бирле бер ел дәвамында үткәрелә.

Мәжбүри профилактик визит үткәрү түрында контрольдә торучы затка аны үткәрү датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

3.5.4. Мәжбүри профилактика визитын үткәрү түрында хәбәрнамә язма рәвештә яисә электрон документ формасында төzelә һәм түбәндәге белешмәләрне үз эченә ала:

- 1) хәбәрнамәне төзу датасы, вакыты һәм урыны;
- 2) Тикшерү органы исеме;
- 3) контрольдә торучы затның тулы исеме;
- 4) вәкаләтле вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булғанда);
- 5) мәжбүри профилактик визитын датасы, вакыты һәм урыны;
- 6) вәкаләтле вазыйфаи зат имzasы.

3.5.5. Мәжбүри профилактик визит үткәрү түрында хәбәрнамә контрольдә торучы зат адресына язмача яки электрон документ формасында жибәрелә.

Контрольдә торучы зат, мәжбүри профилактик визит үткәрү түрында хәбәрнамә жибәргән контроль органга хәбәр итеп, мәжбүри профилактик визит уздырудан баш тартырга хокуклы, аны уздыру датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча.

Мәжбүри профилактика визитын үткәрү вакыты контроль орган тарафыннан мөстәкүйль билгеләнә һәм бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

3.5.6. Профилактик визит нәтиҗәләре буенча инспектор профилактик визит үткәрү түрында акт төзи, аның формасы контроль орган тарафыннан раслана.

3.5.7. Контроль орган үткәрелгән профилактик визитларның исәбен алып бара.

4. Муниципаль контроль кысаларында үткәрелә торган контроль чаралар

4.1. Контроль чаралар. Гомуми сораулар

4.1.1. Муниципаль контроль түбәндәге планлы һәм планнан тыш тикшерү чараларын үткәрүне оештыру юлы белән Контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла:

инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү, күчмә тикшерү – контрольдә торучы затлар белән үзара бәйләнештә;

мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү – контрольдә торучы затлар белән бәйләнешсез, шулай ук профилактик чаралар үткәрү кысаларында.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә торучы затлар белән үзара хезмәттәшлек булып тора:

инспектор һәм контрольдә торучы зат яки аның вәкиле арасында очрашулар, телефон һәм башка сөйләшүләр (турыдан-туры бәйләнеш);

документлар, башка материаллар соратып алу;

инспекторның контролльдә торучы зат эшчөнлеген гамәлгә ашыру урынында булуы (инспекторның һәркем өчен мөмкин булган житештерү объектларында булу очракларыннан тыш).

4.1.3. Контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлек иткәндә башкарыла торган контроль чаралар контроль орган тарафыннан түбәндәгө нигезләр буенча үткәрелә:

1) Контроль органында зыян (зарап) китерү яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарап) китерү куркынычы турында белешмәләренең булыы йә объектның мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килү-килмәүне ачыклау яисә контроль объектының мондый параметрлардан читләшү;

2) контроль чаралар үткәрү планына кертелгән контроль чаралар үткәрү сроклары килеп житу;

3) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә конкрет контролльдә торучы затларга карата контроль чаралар үткәрү турында йөкләмәсе;

4) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча законнарын үтәлешенә, кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең үтәлешенә күзәтчелек кысаларында контроль чара үткәрү турында прокурор таләбе;

Үзара бәйләнешсез контроль чаралар Контроль органын вәкаләтле вазыйфаи затларының биремнәре нигезендә, Контроль органын эш планындагы биремнәрне дә кертең, инспекторлар тарафыннан үткәрелә, шул исәптән 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очракларда.

4.1.4. Планлы һәм планнан тыш контроль чаралары, контролльдә торучы затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелми торган чаралардан тыш, инспектор һәм тикшерү чарасын үткәрүгә жәлеп ителә торган затлар тарафыннан түбәндәгө контроль гамәлләр башкару юлы белән үткәрелә:

карау;

сораштыру;

язма аңлатма алу;

документлар таләп итү;

экспертиза.

4.1.5. Конирольдә торучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тотучы контролльлек чарасын, шулай ук документтар тикшерүне үткәрү өчен Контроль органын вәкаләтле заты тарафыннан имзаланган Контроль органында карапы кабул ителә, анда 248-ФЗ номерлы Федераль законның 64 статьясындагы 1 өлешендә каралган белешмәләр күрсәтелә.

Мәжбүри таләпләренең үтәлешен күзәтүне, күчмә тикшерүне үткәрүгә карата әлеге контроль чарасын үткәрү турында нигезләмәнең әлеге пунктның беренче абзацында каралган карап кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралар Контроль органын контролль чараларын үткәрү турында карапында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирәк булганда, Контроль органы тикшерү чараларын үткәрүгә билгеләнгән тәртиптә аттестацияләнгән һәм контроль чаралар үткәрүгә жәлеп ителә торган

экспертлар, эксперт оешмалары реестрына кертелгэн эксперктарны, эксперт оешмаларын жәлеп итә.

4.1.7. Контрольдә торучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тутучы контроль чарасын үткәрү тәмамланғаннан соң, инспектор контроль чарасы актын (алга таба – акт) Россия Икътисадый үсеш министрлығының 31.03.2021 ел, № 151 «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» боерыгы белән расланган форма буенча төзи.

Мондый чара үткәрү нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылуы, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә.

Контрольдә торучы зат белән үзара бәйләнешне күздә тутучы контроль чарасы тәмамланғанчы ачыкланган бозуларны бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә.

4.1.8. Мәжбүри таләпләрне бозу дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәлә.

Тикшерү чарасын уздырганда тутырылган тикшерү кәгазыләре актка күшүлүрга тиеш.

4.1.9. Актыны рәсмиләштерү, әгәр актыны рәсмиләштерүнен башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны үткәрү көнендә контроль чара үткәрү урыны буенча башкарыла.

4.1.10. Дәүләт, коммерция, хезмәт, башка серләрне тәшкил иткән контроль чара нәтижәләре Россия Федерациясе законнарында каралган таләпләрне үтәп рәсмиләштерелә.

4.1.11. Контроль чарасы актында бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольдә торучы зат шикаятыне әлеге Нигезләмәнен 5 бүлгегендә каралган тәртиптә жибәрергә хокуклы.

4.2. Планлы тикшерү чаралары

4.2.1. Планлы контроль чаралар чираттагы календарь елына Контроль орган тарафыннан төзелә торган һәм прокуратура органнары белән килештерелергә тиешле планлы тикшерү чаралары үткәрү планы нигезендә үткәрелә.

4.2.2. Куркынычның аерым категорияләренә кертелгэн контроль объектларына карата планлы тикшерү чаралары үткәрү төрләре, ешлыгы зыян (зарар) китерү куркынычларына туры китереп билгеләнә.

4.2.3. Контроль орган планлы тикшерү чараларының түбәндәгә төрләрен үткәрергә мөмкин:

инспекцион визит;

рейд тикшерү;

документар тикшерү;

кучмә тикшерү.

Аеруча риск категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла:

1. инспекцион визит;
2. рейд тикшерү;
3. документар тикшерү;

4. күчмә тикшерү.

Урта риск һәм уртача риск категориясенә карата объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла:

1. инспекцион визит;
2. рейд тикшерүе;
3. документар тикшерү;
4. күчмә тикшерү.

4.2.4. Шактый куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараларын үткәру вакыты – 3 елга бер тапкыр.

Урта һәм уртача риск категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараларын үткәру вакыты – 4 елга бер тапкыр.

Түбән риск категориясенә кертелгән контроль объектына карата планлы контроль чаралары үткәрелми.

4.3. Планнан тыш тикшерү чаралары

4.3.1. Планнан тыш контроль чаралар документар һәм күчмә тикшерүләр, инспекция визиты, рейд тикшерүе, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү рәвешендә үткәрелә.

4.3.2. Планнан тыш тикшерү чарасын үткәру түрүндагы карар мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алып кабул итөлә.

4.3.3. Планнан тыш контроль чаралар, үзара бәйләнешсез планнан тыш тикшерү чараларыннан тыш, әлеге Нигезләмәнен 4.1.3 пунктының 1, 3, 4 пунктчаларында каралган нигезләр буенча үткәрелә.

4.3.4. Планнан тыш тикшерү чарасы прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин булса, әлеге чара мондый килешүдән соң үткәрелә.

4.4. Документар тикшерү

4.4.1. Документар тикшерү астында Контроль органының урнашу урыны буенча үткәрелә торган контроль чара аңлана, аның предметы - контрольдә тотылучы затларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган документларындағы белешмәләр, шулай ук аларның эшчәнлеген тормышка ашырганда кулланыла торган һәм контроль органының мәжбүри таләпләрен һәм каарларын үтәү белән бәйле документлар.

4.4.2. Контроль органы карамагында булган документларда булган белешмәләрнең дөреслеге нигезле шик тудыра яки бу белешмәләр контрольдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирми икән, Контроль орган контрольдә торучы зат адресына документар тикшерү барышында карап тикшерү өчен кирәkle башка документларны тапшыру таләбен жибәрә.

Әлеге таләп алынганнан соң ун эш көне эчендә контрольдә торучы зат таләпләрдә күрсәтелгән документларны Контроль органга жибәрергә тиеш.

4.4.3. Күрсәтелгән срокка түбәндәгә вакыттан чор кертелми:

1) Контроль орган тарафынан контрольдә торучы затка документтар тикшерү барышында карау өчен кирәkle документларны тапшыру таләбе жибәрелгәннән алып таләпләрдә күрсәтелгәn документларны Контроль органга тапшырганчы;

2) контрольдә торучы затка Контроль органы мәгълүматын жибәргәннән соң вакыт:

контрольдә торучы зат биргәn документларда хаталар hәm (яки) каршылыкларны ачыклау турында;

бирелгәn документлардагы белешмәләрнең Контроль органында булган hәm (яки) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда алынган документлардагы белешмәләргә туры килмәве турында hәm кирәkle аңлатмаларны язма рәвештә тапшыру таләбе күрсәтелгәn аңлатмаларны Контроль органга тапшырганчы.

4.4.4. Документтар тикшерү барышында башкарыла торган рөхсәт ителгәn контроль гамәлләr исемлеге:

- 1) документлар таләп итү;
- 2) язма аңлатма алу;
- 3) экспертиза.

4.4.5. Контроль чара үткәрү барышында инспектор контрольдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүне уздыру өчен мәжбүри hәm (яки) әһәмияткә ия булган документларны hәm (яки) аларның күчермәләрен, шул исәптәn фотога төшерү, аудио- hәm видеоязмалар, мәгълүмат базаларының, белешмәләr банкларының материалларын, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләрне тапшыру турында таләпне контрольдә торучы затка тапшырырга (жибәрергә) хокуклы.

Контрольдә торучы зат документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгәn срокта кирәkle документларны Контроль органга жибәрә яисә кичекмәстәn язма рәвештә үтенечнамә беләn инспекторга документларны билгеләнгәn срокта тапшыру мөмкинлеге булмавы турында сәбәпләren hәm контрольдә торучы зат кирәkle документларны тапшыра ала торган срокларын күрсәтеп хәбер итә.

Фотога төшерү, аудио - hәm видеоязма материалларына, мәгълүмат базаларына, мәгълүмат банкларына, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләргә логин hәm пароль рәвешендә, документтар тикшерү уздыру вакытына контроль чаралар үткәrү өчен кирәk булган мәгълүматны карау hәm эзләү хокуки бирелә.

4.4.6. Язма аңлатмалар инспектор тарафыннан контрольдә тотучы заттан яки аның вәкиленнәn, шаһитлардан соратып алынырга мөмкин.

Күрсәтелгәn затлар инспекторга тикшерү тәмамланганчы ике эш көненнәn дә соңға калмыйча ирекле формада язма аңлатмалар бирә.

Язма аңлатмалар ирекле формада язма документ төзү юлы беләn рәсмиләштерелә.

Инспектор вазыйфаи затлар яки оешма хезмәткәrlәre, контрольдә торучы затлар, аларның вәкилләре, шаһитлар сүzlәrennәn язмача аңлатмалар төзергә хокуклы. Бу очракта күрсәтелгәn затлар аңлатмалар беләn танышалар, кирәk булганда текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүzlәrennәn дөрес язулары турында билгे ясыйлар hәm аны төзү датасын hәm урынын күрсәтеп, документка кул куялар.

4.4.7. Экспертиза контроль орган күшүү буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Экспертиза контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләр) урнашу (эшчәнлек алыш бару) урыны буенча турыдан-туры контроль чара уздыру барышында, шулай ук эксперт яки эксперт оешмасы эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча да башкарылырга мөмкин.

Экспертизаны гамәлгә ашыру вакыты экспертиза төренә бәйле нәм Контрольлек органы белән эксперт яки эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча нәр конкрет очракта аерым билгеләнә.

Экспертиза нәтижәләре эксперт бәяләмәсе белән Контроль орган тарафыннан расланган форма буенча рәсмиләштерелә.

4.4.8. Актны рәсмиләштерү документтар тикшерү узган көнне Контроль органның урнашкан урыны буенча башкарыла.

4.4.9. Акт контрольдә торучы затка Контроль орган тарафыннан 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә документтар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмычча жибәрелә.

4.4.10. Планнан тыш документтар тикшерү прокуратура органнары белән килешмичә генә үткәрелә.

4.5. Күчмә тикшерү

4.5.1. Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләр) урнашу (эшчәнлек алыш бару) урыны буенча үткәрелә.

Күчмә тикшерү дистанцион багланышлар чараларын қулланып, шул исәптән аудио - яки видеоэлемтә ярдәмендә үткәрелергә мөмкин.

4.5.2. Күчмә тикшерү түбәндәгеләр мөмкин булмаган очракта үткәрелә:

1) Тикшерү органы карамагында булган яки үзе соратып ала торган документларда нәм контрольдә торучы затның аңлатмаларында булган белешмәләрнең тулылыгы нәм дөреслеге белән танышырга;

2) контрольдә тотылучы затның эшчәнлегенең, гамәлләренең (гамәл кылмавының) нәм (яки) аның карамагындағы нәм (яки) қулланылучы контроль объектларының әлеге Нигезләмәнең 4.5.1 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмычча гына нәм контроль чараларының башка төре кысаларында каралган кирәклे контроль гамәлләрнең мәжбүри таләпләргә туры килүен бәяләү.

4.5.3. Планнан тыш күчмә тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килешеп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.5.4. Контроль орган контрольдә торучы затка күчмә тикшерүне үткәрү турында, күчмә тикшерүне үткәрү турындагы каарның күчермәләрен контрольдә торучы затка жибәрү юлы белән, ул башланганчыга кадәр егерме дүрт сәгатьтән дә соңга калмычча, хәбәр итә.

4.5.5. Күчмә тикшерү уздырганда инспектор контрольдә тотыла торган затка (аның вәкиленә) хезмәт таныклыгын, урынга барып тикшерү үткәрү турында каар күчермәсен күрсәтә, шулай ук контроль чараларының бердәм реестрында исәпкә алу номерын хәбәр итә.

4.5.6. Күчмә тикшерүне үткөрү вакыты ун эш көненнән дә артмый.

Бер кече эшкуарлық субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече предприятие өчен илле сәгаттән һәм микропредприятиеләр өчен унбиш сәгаттән артмаска тиеш.

4.5.7. Күчмә тикшерү барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) документлар таләп итү;
- 4) язма аңлатма алу;
- 5) экспертиза.

4.5.8. Карау инспектор тарафыннан контрольдә торучы зат һәм (яки) аның вәкиле барында, мәжбүри рәвештә видеоязма кулланып башкарыла.

Тикшерү нәтижәләре буенча карау беркетмәсе төзелә.

4.5.9. Сораштыру астында инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүне уздыру өчен әһәмиятле телдән мәгълүматны контролльдә тотылучы заттан яки аның вәкиленнән һәм шундай мәгълүматка ия булган башка затлардан алудан гыйбарәт контроль гамәл аңлана.

Сораштыру нәтижәләре сораштыру беркетмәсендә теркәлә, ул бирелгән белешмәләрнең дөреслеген раслый торган сораштырыла торган зат тарафыннан, шулай ук контроль чара актында, алынган белешмәләр тикшерү чарасы өчен зур әһәмияткә ия булган очракта, теркәлә.

4.5.10. Мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта, тикшерү, сораштыру үткәргәндә, инспектор мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма, дәлилләрне теркәүнең башка алымнарын кулланырга хокуклы.

Фотога төшерү ярдәмендә мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү мәжбүри таләпләрне бозуның ачыкланган очракларының һәркайсының икедән дә ким булмаган сурәте белән башкарыла.

Фотога төшерү һәм видеоязмаларны мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү өчен куллану дәүләт серен саклау турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

4.5.11. Контрольдә торучы зат тарафыннан таләп ителә торган документларны, язмача аңлатмаларны тапшыру, экспертиза үткөрү әлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6 һәм 4.4.7 пунктлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.5.12. Күчмә тикшерү тәмамланғаннан соң инспектор күчмә тикшерү акты төзи.

Фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма үткөрү турындагы мәгълүмат тикшерү актында чагылдырыла.

Актны дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлемтә аша чыгып тикшерү үткәргән очракта, Нигезләмәнең әлеге пунктларында икенче абзацында билгеләнгән Нигезләмә кулланылмый.

4.5.13. Урнашу (эшчәнлек алыш бару) урыны буенча контролльдә торучы зат булмау сәбәпле йә контролльек итүче зат эшчәнлегенең фактта башкарылмавына бәйле рәвештә, йә күчмә тикшерүне үткөрү яисә тәмамлау мөмкин булмавына китергән контролльдә торучы затның бүтән гамәлләре (гамәл кылмавы) белән бәйле

рәвештә, күчмә тикшерүне үткәреп булмау очрагында, инспектор сәбәпләрен күрсәтеп, күчмә тикшерү уздыру мөмкинлеге булмау турында акт төзи hәм контролльдә тотылучы затка 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясындагы 4 hәм 5 өлеышләрендә каралган тәртиптә контроль чаралар үткәрү мөмкин булмавы турында хәбәр итә.

Бу очракта инспектор күчмә тикшерүне үткәрүнен күрсәтелгән чоры кысаларында урынга чыгып тикшерү тәмамланганчы теләсә кайсы вакытта контроль гамәлләр кылырга хокуклы.

4.5.14. Контрольдә торучы затлар булып торучы индивидуаль эшкуар, гражданин Контроль органга түбәндәге очракларда контроль чаралар үткәргәндә булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

1) вакытлыча эшкә сәләтsezлек;

2) судлар, хокук саклау органнары, хәрби комиссариатлар чакыруы (хәбәрнамәләре, повесткалары) буенча килү зарурилыгы;

3) Россия Федерациисе Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә, контроль чаралар үткәргәндә булу мөмкинлеген булдырмый торган кисәтү чараларын сайлау;

4) хезмәт командировкасында булу.

Мәгълүмат көргәндә контроль чаралар үткәрү тикшерү органы тарафыннан индивидуаль эшкуар hәм гражданинның әлеге мөрәжәгатенә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәклө вакытка күчерелә.

4.6. Инспекцион визит, рейд тикшерүе

4.6.1. Инспекция визиты контролльдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкилләр, аерымланган структур бүлекчәләр) яки контроль объектының урнашу (эшчәнлек алыш бару) урыны буенча үткәрелә.

Инспекция визиты контролльлек итүче затка hәм житештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә үткәрелә.

Контрольдә тотучы затлар яки аларның вәкилләре инспекторның биналарга, корылмаларга, бүлмәләргә totкарлыксыз керә алуын тәэммин итәргә тиеш.

Инспекция визитын үткәрү вакыты эшчәнлекне гамәлгә ашыруның бер урынында яки бер житештерү объектында (территориядә) бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

4.6.2. Инспекция визиты барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

а) карау;

б) сораштыру;

в) язма аçлатма алу;

г) мәжбүри таләпләр нигезендә контролльдә торучы затның (аның филиалларының, вәкилләрленен, аерымланган структур бүлекчәләрнен) яисә контроль объектының урнашу (эшчәнлек алыш бару) урынында булырга тиеш булган документларны таләп итү.

Инспекция визитын дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио - яки видеоэлемтә аша үткәрергә рөхсәт ителә.

4.6.3. Планнан тыш инспекция визиты бары тик прокуратура органдары белэн килештереп, аны 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенен 3-5 пунктлары һәм 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә үткәрү очракларыннан тыш, үткәрелергә мөмкин.

4.6.4. Рейд тикшерүе житештерү объектына ия булу, андан файдалану яки идарә итүче контролъдә тотылучы затларның теләсә кайсы санына карата үткәрелә.

Рейд тикшерүе вакытында бер контролъдә торучы зат белэн үзара хезмәттәшлек итү срокы бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

4.6.5. Рейд тикшерүе барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

- а) карау;
- б) сораштыру;
- в) язма аңлатма алу;
- г) документлар таләп итү;
- д) экспертиза.

4.6.6. Житештерү объектларына ия, алардан файдалана яки идарә итә торган контролъдә торучы затлар рейд тикшерүе барышында инспекторларның рейд тикшерүе үткәрү турында карапда күрсәтелгән житештерү объектларына, шулай ук барлық биналарга (торак биналардан тыш) тоткарлыксыз керә алуын тәэмин итәргә тиеш.

4.6.7. Рейд тикшерүе барышында мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта, инспектор рейд тикшерүе үткән урында, мәжбүри таләпләрне бозган һәр контролъдә торучы затка карата контроль чарасының актын төзи.

4.6.8. Рейд тикшерүе бары тик прокуратура органдары белэн килештереп, аны 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенен 3-5 пунктлары һәм 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә үткәрү очракларыннан тыш, үткәрелергә мөмкин.

4.6.9. Әлеге Нигезләмәнен 4.6.2, 4.6.5 пунктларында каралған контроль гамәлләр әлеге Нигезләмәнен 4.4.5, 4.4.6, 4.4.7, 4.5.8 - 4.5.10 пунктлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.7. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (куркынычсызлық мониторингы)

4.7.1. Контроль орган мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәткәндә (куркынычсызлық мониторингы) Контроль органды булган контроль объектлары турында мәгълүматларны, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында кергән, шулай ук мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контролъдә торучы затлар тарафыннан бирелә торган мәгълүматларны, шулай ук дәүләт мәгълүмат системаларында булган мәгълүматларны, «Интернет» чөлтәреннән мәгълүматларны, башка һәркем өчен мөмкин булган мәгълүматларны, шулай ук фото һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган хокук бозуларны теркәүнен автоматик режимында эшләүче техник чараларын кулланып алынган белешмәләрне жыюны, анализлауны үткәрә.

4.7.2. Әгәр мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү барышында (куркынычсызлық мониторингы) зиян (зарар) китерү яки закон тарафыннан саклана

торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар) янау фактлары, мәжбүри таләпләрне бозулар турында, мәжбүри таләпләрне бозулар өзөрләнү турында яки мәжбүри таләпләрне бозулар билгеләре турында белешмәләр ачыкланса, Контроль орган тарафыннан түбәндәге каарлар кабул итепергә мөмкин:

1) әлеге Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш тикшерү (кузэтчелек) чарасын үткәрү турында каар;

2) кисәтү игълан итү турында каар;

4.8. Күчмә тикшерү

4.8.1. Күчмә тикшерү контролльдә торучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешиен бәяләү максатларында үткәрелә.

4.8.2. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиалларының, вәкиллекләренең, аерым структур бүлекчәләрнең) урнашкан (эшчәнлек алыш бару), гражданинның эшчәнлек алыш бару урыны, контроль объектының урнашу урыны буенча үткәрелергә мөмкин, шул ук вакытта контролльдә торучы зат белән хезмәттәшлек итү рөхсәт ителми.

Житештерү объектларында һәркем өчен мөмкин булган (чикләнмәгән затлар даирәсендә булу өчен ачык) житештерү объектларында тикшерү уздырылырга мөмкин.

4.8.3. Күчмә тикшерү контролльдә торучы затка мәгълүмат бирмичә үткәрелә.

Бер объектны (бер-берсенә якын урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерүне уздыру вакыты, әгәр контроль рәвеше турындагы федераль законда башкача билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән дә артмый.

4.8.4. Күчмә тикшерү нәтиҗәләре буенча әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктның 1 һәм 2 пунктчаларында каарлган каарлар кабул итеп алмый.

4.9. Контроль чаралар нәтиҗәләре буенча Контроль орган тарафыннан күрелә торган чаралар

4.9.1. Контроль чарасы үткәргәндә контролльдә торучы зат тарафыннан Россия Федерациисе законнарында каарлган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта тикшерү органы бурычлы:

1) биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, бүлмәләрне, җайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (куллануны) тыю турында таләп белән судка мөрәжәгать итүгә кадәр юл белән Россия Федерациисе законнарында каарлган закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүне (зарар китерүне) булдырмау яисә аның китерүен туктату буенча һәм гражданнарга, оешмаларга закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы булу турында теләсә нинди үтемле ысул белән һәм аны булдырмау ысууллары турында мәгълүмат житкерү чараларын кичекмәстән кабул итәргә, әгәр тикшерү чарасын үткәргәндә контролль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданнарның, оешмаларның эшчәнлеге, алар тарафыннан биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, бүлмәләрне, җайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләү (куллану),

алар тарафынан житештерелә торган һәм сатыла торган товарлар, башкарыла торган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүнен турыдан-туры куркынычын тудыра яки мондый зыян (зарар) китерелгән дип билгеләнсө;

2) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау буенча чаралар күрергә;

3) тикшерү барышында тиешле бозуларны ачыклаганда гаепле затларны административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә.

4) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән мәжбүри таләпләрне үтәү, башка чаралар башкару буенча рекомендацияләр бирү турындагы мәсьәләне каарга.

4.9.2. Контрольдә торучы зат әлеге Нигезләмәнен 4.9.1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән каарның үтәлу срокы чыккач йә күрсәтелгән каар белән тапшырылуы билгеләнгән документларны һәм белешмәләрне контролльдә торучы зат тапшырганда йә мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү кысаларында мәгълүмат алган очракта (куркынычсызылык мониторингы), Контроль орган каарның бирелгән документлар һәм белешмәләр, алынган мәгълүмат нигезендә үтәлешен бәяли.

4.9.3. Эгәр күрсәтелгән документлар һәм мәгълүматлар контролльдә торучы зат тарафыннан тапшырылмаса яисә алар нигезендә яисә мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү кысаларында алынган мәгълүмат нигезендә каарның үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаса (куркынычсызылык мониторингы), Контроль орган әлеге каарның үтәлешен инспекция визиты, рейд тикшерүе яки документар тикшерү юлы белән бәяли.

Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча кабул ителгән каарның үтәлешенә бәя бирелгән очракта, күчмә тикшерү үткәрергә рөхсәт ителә.

4.9.4. Әлеге Нигезләмәнен 4.9.2 пунктында каалган контроль чараны үткәрү нәтижәләре буенча Контроль орган каарның үтәлмәвен яки тиешенчә үтәлмәвен ачыкласа, ул әлеге Нигезләмәнен 4.9.1 пунктындагы 1 пунктчасында каалган каарны, аны үтәүнен яңа срокларын күрсәтеп, янә контролльдә торучы затка тапшыра.

5. Судка кадәр шикаять бирү

5.1. Муниципаль контролльне гамәлгә ашырганда шикаятьләрне судка кадәр бирү тәртибе кулланылмый, эгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контролль рәвеше турында федераль законда, муниципаль контролльнең әлеге төрен оештыруга һәм гамәлгә ашыруга карата гомуми таләпләрдә башкача билгеләнмәгән булса (248-ФЗ номерлы Федэраль законның 39 статьясындагы 4 өлеше).

1 нче күшымта

Күтәмә авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында

**Күтәмә авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне
гамәлгә ашыруга вәкаләтле Күтәмә авыл жирлеге
башкарма комитетының вазыйфаи затлары исемлеге**

- 1.БК житәкчесе Хәйруллин С.Н.
2. БК житәкчесе урынбасары Штатнова А.Н.

Күтәмә авыл жирлеге
башлыгы, Совет рәисе

Хәйруллин С.Н.

2 нче күшымта
Татарстан Республикасы Чирмешэн
муниципаль районы Күтәмә авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә
муниципаль контроль турыйндағы нигезләмәгә
Үзгәрешләр керту хакында

Татарстан Республикасы Чирмешэн муниципаль районаны Күтәмә авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә
ашыру қысаларында контроль объектларын куркынычлық категорияләренә
керту критерийлары

п/п	авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль объектлары	Риск категориясе
1	Юридик зат яки индивидуаль эшкуар эшчәнлеген риск категориясенә керту турыйнда карап кабул ителгән көнгә соңғы оч ел эчендә законлы көченә көргән Күтәмә авыл жирлегенең 2022 елның 18 февралендәге 50 номерлы карапы белән расланган Күтәмә авыл жирлеген төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба – Төзекләндерү кагыйдәләре) таләпләрен бозу белән бәйле административ хокук бозу кылган очен юридик затка, аның вазыйфаи затына яки индивидуаль эшкуарга административ жәза билгеләү турыйнда карап булганда, юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Шактый риск
2	Юридик зат яки шәхси эшмәкәр эшчәнлеген риск категориясенә керту турыйнда карап кабул ителгән көнгә соңғы оч ел дәвамында вакытында үтәлмәгән, Төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәү факты буенча бирелгән карап булганда юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Урта риск
3	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр юридик зат яки шәхси эшмәкәр эшчәнлеген риск категориясенә керту турыйнда карап кабул ителгән көнгә соңғы биш ел дәвамында Төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәгән очен ачыкланган бозулар факты буенча планлы яки планнан тыш тикшерүләр үткәру нәтижәләре буенча бирелгән курсәтмә булганда.	Уртacha риск
4	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм физик затлар, төзекләндерү өлкәсендә риск категорияләренә юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар эшчәнлеген элеге критерийларның 1, 2 һәм 3 пунктларында курсәтелгән шартлар булмаганда	Түбән риск

Күтәмә авыл жирлеге
башлыгы, Совет рәисе

Хәйруллин С.Н.

Күтәмә авыл жирлеге
каары белән
расланган

18.02.2022 ел № 50

**Күтәмә авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә
муниципаль контролъне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган
мәжбүри таләпләрне бозу риск индикаторлары исемлеге**

Индикатор атамасы	Сайланган параметрын нормаль торышы (бәяләү критерийлары), үлчәү берәмлеге (булганды)	Риск индикаторы курсәткече
1 нче индикатор атамасы	5-10, шт.	< 5 шт. яки > 10 шт.
2 нче индикатор атамасы	юк	әйе
3 нче индикатор атамасы	... № ... федераль закон нигезендә билгеләнә	нормаль параметрларны 10 %тан артык киметү яки арттыру

Күтәмә авыл жирлеге
башлыгы, Совет рэисе

Хәйруллин С.Н.

Күтәмә авыл жирлеге
каары белән
расланган
18.02.2022 ел № 50

**Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан
күрсәткечләре, Күтәмә авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә
муниципаль контроль өчен индикатив күрсәткечләр**

1. Төп күрсәткечләр һәм аларның максатчан мәгънәләре:

Мәжбүри таләпләрне бозулар арасыннан бетерелгән тәртип бозулар өлеше - 70%.

Чираттагы календарь елына планлы контроль чаралар үткәрү планын үтәү өлеше - 100%.

Тикшерү органы һәм (яки) аның вазыйфаи заты гамәлләренә (гамәл кылмавына) нигезле шикаятыләр өлеше - 0%.

Контроль чараларның юкка чыгарылган нәтиҗәләре өлеше - 0%.

Тикшерү чаралары өлеше, алар нәтиҗәләре буенча бозулар ачыкланган, әмма тиешле административ йогынты чаралары күрелмәгән - 5%.

Тикшерү органы материаллары буенча административ жәза билгеләү турында суд каарлары өлеше - 95%.

2. Индикатив күрсәткечләр:

Күтәмә авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда түбәндәге индикатив күрсәткечләр билгеләнә:

үткәрелгән планлы тикшерү чаралары саны;

үткәрелгән планнан тыш тикшерү чаралары саны;

контроль чарасы актына карата кергән мөрәжәгатьләр саны;

мәжбүри таләпләрне бозуларның бетерелгән саны.